

A főszerkesztő előszava

Folyóiratunk tizenharmadik számát tartja kezében a tisztelt Olvasó. Az alapítás óta eltelt hat évben megszokhattuk, hogy a lap évente kétszer (tél elején és nyár elején) jelenik meg. Ebben a rendszerben a mostani lapszám az utolsó, mivel a jövőben évi négy alkalommal állunk majd a szakmai közönség elé. Szerkesztőségünk az alább olvasható szacikkek gondozása közben kapta meg a tájékoztatást arról, hogy egy a Debreceni Egyetem által, az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program keretei között elnyert pályázat több éven keresztül biztosítja évi négy szám nyomdai költségeinek a finanszírozását. Ez az örvendetes fejlemény lehetőséget teremt arra, hogy a korábbiaknál több, értékes tanulmányt jelentethessünk meg, s ennek érdekében intenzívebb együttműködést valósítsunk meg szerzőinkkel, lektorainkkal, tanácsadóinkkal. Lehetőség nyílik tematikus lapszámok összeállítására, és akár vendégszerkesztői közreműködésre is.

Ezzel egyidejűleg a nyomdai úton előállított példányok számát csökkentjük, s ehhez Olvasóink segítségét kérjük. A bárki számára, a megjelenést követően (embargó nélkül) elérhető online változat egyre ismertebb és olvasottabb, ezért nem minden olvasónk igényli már, hogy tanszékére, hivatalába, irodájába nyomtatásban is megkapja a folyóiratot. A modernizáció (a digitalizálódás, az online elérhetőség előnyei) és a „hagyományos” környezetvédelmi megfontolások – gondolva a folyóirat alcímében említett jövő nemzedékeinek érdekeire is – mind amellett szólnak, hogy egyre inkább az interneten terjesszük a folyóiratot, s nyomdában csak a szakmailag indokolt számú példány készüljön. A szakmai indokoltság alatt pedig egyfelől azt értjük, hogy az eddigi terjesztői listánkon szereplő címzetteknek, a folyóirat használóinak, forgatóinak a kéréseit is szem előtt tartjuk; másfelől pedig, hogy az eddig keletkezett „gyűjtemények” megőrzéséhez, gyarapításához könyvtárszakmai érdek fűződik, még abban az esetben is, ha az adott gyűjtemény nem egy szervezeti értelemben önálló könyvtár része. Ennek jegyében elektronikus levéllel fordulunk az érintett intézményekhez, kérve a címzetti kör megújításában való közreműködésüket.

Mostani számunk az eddigi hagyományoknak megfelelően tematikai és műfaji szempontból egyaránt vegyes.

Juhász Ágnes tanulmányában a közbeszerzési jogi jogsértésekre alapított kártérítések polgári jogi feltételeit és néhány főbb esetét elemzi, aminek (mint kutatói feladatnak) a nehézsége alapvetően a két jogterület összekapcsolásában rejlik. A téma mind a kontraktuális, mind a deliktuális felelősség kérdéseinek, illetve a jogérvényesítés különféle (pl. bizonyítási) nehézségeinek és sajátosságainak (mint amilyen a kötelező igényérvényesítés) az átgondolására lehetőséget adott a szerzőnek.

Prugberger Tamás a munkaidővel kapcsolatos egyes jogintézmények (mint a munkaidő, pihenőidő, szabadság, készenlét, ügyelet, pótlékok) kérdését járja körül, a munkavállalói érdekek és az európai uniós szabályozás (illetve joggyakorlat) alapján értékelve a hazai szabályozást és annak mindennapi megvalósulását. A szorosabb értelemben vett jogi szempontok (pl. dogmatika, történeti előzmények, jog-összehasonlítás) mellett a szociális összefüggéseket (különösen a tagállamok közti, bérezésbeli különbségeket) is figyelembe veszi.

Szakály Zsuzsa a nemzedékek közti igazságosság követelményeinek a megjelenését vizsgálja azzal a hipotézissel, hogy arra a nemzeti alkotmányokban szükség van. A jövő nemzedékek jogainak, illetve érdekeinek a lehetséges tartalmáról, megközelítéseiről, az azokat védő (képviselő) szervezetekről, az elöregedő társadalmak problémáiról szóló gondolatmenetére számos, nemzetközi szaktekintély álláspontját fűzi fel, miközben már olyan kérdéseket is felvet, amelyek megválaszolása további tanulmányokra tartozik.

Józsa Zoltán a franciaországi jóléti ellátórendszer példáján keresztül mutatja be a decentralizációs törekvések eredőit és buktatóit. A tanulmány a decentralizáció elméleti háttérének tárgyalását követően kitér az önkormányzati modellekre, majd a decentralizáció hatásait vizsgálja, több síkon is (hatékonyság, rendszerhatások). A vizsgált francia reform elemeit, majd konzekvenciaként sikertelenségének okait is tág összefüggéseiben világítja meg.

Sipos Ferenc a közérdekű munka büntetéssel kapcsolatos finn tapasztalatokat mutatja be. Az 1950-es években még jelentős börtönnépességgel bíró országnak a szabadságvesztéssel járó büntetések csökkentésére tett lépései – különösen a közérdekű munka bevezetése – az EJEB hazánkat elmarasztaló döntései miatt is figyelemre méltóak számunkra. Mint a szerző rámutat, újabb büntetés-végrehajtási intézetek megépítése csak részeredményre vezethet; nálunk is jobban ki kellene használni az alternatív büntetési nem előnyeit.

A joggyakorlatot bemutató rovatunkban *Kirs Eszter* az exjugoszláv törvényszék elsőfokú kamarája által Vojislav Šešelj ügyében, 2016. március 31. napján hozott felmentő ítéletnek a felbujtásra és bűnsegédletre vonatkozó részeit teszi elemzés tárgyává. Az ítélet hibáit és hiányosságait bíráló észrevételei alátámasztására ismerteti a joggyakorlatban kialakult szttenderdeket, azt követően újravizsgálja a bíróság birtokába került bizonyítékokat, és kiemeli Lattanzi bíró különvéleményének sarokpontjait.

Tóth J. Zoltán a sajtószabadság és a rendőr képmáshoz való jogának viszonyát mutatja be az eddig megszületett, releváns AB határozatokra és a Kúria döntéseire alapozva. A szerző egyúttal érzékelteti azokat a nehézségeket (tulajdonképpen a rendes bírósági gyakorlat szakjogági dogmatikai megfontolásokat előnyben részesítő gyakorlata és az Alkotmánybíróság alapjogvédő logikája közötti feszültséget), amelyek a valódi alkotmányjogi panasz hazai jogrendszerbeli megjelenésével váltak tapinthatóvá.

Deák Viktória a jogos védelemnek az új Btk.-ban foglalt szabályai, különösen az újításként bevezetett, szituációs jogos védelem és az ahhoz kapcsolódó, megdönthetetlen védelem indokoltságát vizsgálja, figyelemmel a korábbi szabályozásra és a bírói gyakorlatra. A harmincnál is több ítélet elemzésére épülő tanulmány egyfelől

arra jut, hogy az újraszabályozás nem feltétlenül volt indokolt, ugyanakkor a visszaélészerű joggyakorlással kapcsolatos félelmek és kritikák nem reálisak.

Szemle rovatunkban *Szabadfalvi József* Somló Bódog *Juristische Grundlehre* c. monográfiája megjelenésének 100 éves évfordulójára emlékezünk, Moór Gyula 1918-ban írt és máig publikálatlan levelének közlésével, amelyben Moór méltatja a könyvet, de számos vonatkozásban vitatkozik is mestere tételeivel. *Fodor László* Horváth Zsuzsanna *Fenntartható fejlődés – Fenntartható termelés és fogyasztás az Európai Unióban* c. könyvét ismerteti.

A hátsó borítón egy olyan bölcsességet idézünk fel, amelyik a jogtudomány és az államra vonatkozó tudományos ismeretek egymástól való elválaszthatatlanságára mutat rá: *jurisprudentia viam aperit ad rei publicae doctrinam*.¹ „A jogtudomány nyit utat az államtudományhoz.” Alatta a Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Karának Díszérme látható. E képpel tisztelgünk a díszérem egykori kitüntetettje, a debreceni jogászképzés újrarendezésének meghatározó alakja, Ruszoly József professor (1940–2017) emléke előtt.

Debrecen, 2017 őszén

A szerkesztőség nevében:
Fodor László

¹ LAUTENBACH, Ernst: *Latein-Deutsch. Zitate-Lexikon. Quellennachweise*. Lit, Münster, 2002, 380.